

Hírlevél 2009/3.

- **ESPAD JELENTÉS 2007**
- **NŐI HANGOK – A DROGPROBLÉMA NŐI SZEMMEL**
- **ÚJ TEMATIKUS KIADVÁNY A JAVALLOTT PREVENCIÓRÓL – AJÁNLÓVAL**
- **AZ ENSZ KÁBITÓSZERÜGYI BIZOTTSÁGA 52. ÜLÉSE**
- **EURÓPAI BIZOTTSÁG – A KÁBITÓSZER-PROBLÉMA UTÓBBI TÍZ ÉVE**

ESPAD Jelentés 2007

Stabilizálódás, sőt, kis mértékű csökkenés figyelhető meg a 15-16 éves fiatalok illegális szerfogyasztásában – áll a legfrissebb ESPAD Jelentésben. A 2007-ben 35 európai országot felölelő kérdőíves vizsgálatból kiderül, hogy csökkent a dohányzás előfordulása a kérdezés előtti hónapban, de aggasztó jelek utalnak a nagyívás, az ötnél több ital elfogyasztása gyakoribbá válására és a nemi különbségek mérséklődésére. Továbbra is a kannabisz a legelterjedtebb illegális drog, a megkérdezettek 17%-a fogyasztotta már életében legalább egyszer, míg a megelőző hónapban a válaszadók 7%-a élt a szerrel. Míg két korábbi vizsgálat alapján 1995 és 2003 között emelkedett az illegális szereket kipróbálók aránya, a mostani Jelentés szerint a tendencia megállt, egyes területeken akár csökkenés is mutatkozik.

A beszámoló letölthető az ESPAD szervezet honlapjáról:

<http://www.espad.org/espad-reports>

Az EMCDDA tematikus összeállítása eredményeként egy helyen elérhető a friss ESPAD Jelentés összefoglalója és a fiatalok kábítószer-fogyasztásával kapcsolatos egyéb adatok, a megelőzésről és a javallott prevencióról készült kiadványok és egyéb speciális területek – fiatalok és média, rekreációs szerhasználat, veszélyeztetett fiatalok stb. – kiadványai. Az angol nyelvű összeállítás elérhetősége:

<http://www.emcdda.europa.eu/themes/young-people> ■

Női hangok - A drogprobléma női szemmel

Bár a drogepidemiológiai vizsgálatok rutinszerűen gyűjtik a kvantitatív adatokat a nemi különbségekről, a női szerhasználat kvalitatív aspektusairól keveset olvashatunk. Az EMCDDA a Nemzetközi Nőnapon publikált angol nyelvű tematikus kiadványa olyan idézeteket tartalmaz, melyek segítik a drogprobléma gender specifikus tapasztalatainak és percepciójának jobb megértését.

A kiadvány elérhető a Drog Fókuszpont honlapján:

http://drogfokuszpont.hu/dfp_docs/?id=women_voices_tp_emcdda.pdf ■

Új tematikus kiadvány a javallott prevencióról

Pszichoaktív szer használat zavarainak megelőzése veszélyeztetett gyermekek és fiatalok körében – A javallott prevenció elméletének és tudományos bizonyítékainak áttekintése címmel készített új angol nyelvű tematikus összeállítást az EMCDDA. A kiadvány rendszerezi a javallott prevencióról rendelkezésre álló legfrissebb ismereteinket és összefoglalja a szakirodalomban fellelhető értékelte javallott prevenció programokat.

A kiadvány elérhető a Drog Fókuszpont honlapján:

<http://drogfokuszpont.hu/?lang=1&pid=199> ■

Javallott prevenció - ajánló

Az EMCDDA gondozásában megjelent összefoglaló két fő célkitűzése az egészséget kockázatos magatartással kapcsolatos ismeretek – különös tekintettel a gyermekkorban kialakuló mentális problémákra, melyek növelik a drogproblémák kialakulásának valószínűségét – összegzése, valamint a veszélyeztetett gyermekekre irányuló, a szerhasználat megelőzését célzó európai jó gyakorlatok azonosítása volt. A kiadvány egyes fejezetei más és más oldalról vizsgálják a javallott prevenció megközelítést:

Az első fejezetben bemutatják a javallott prevenció alapelveit, elhelyezik a „prevenció folyamatában”, és a már rendelkezésre álló definíciók alapján megalkotják az összefoglalóban használt definíciót. A szerzők összegyűjtötték az *általános*, a *célzott* és a *javallott prevenció* szakirodalomban megjelent különböző meghatározásait, melyeket táblázatokba rendezve mutatnak be. A javallott prevencióval kapcsolatban a következő megállapításokat teszik:

- Prevenció beavatkozás, mely az egyénre irányul.
- Az egyén önként jelentkezik, vagy szülő, tanár, szociális munkás, gyermekorvos, stb. irányítja szakemberhez.
- A veszélyeztetettséget szakmai szempontok alapján egyénileg értékelik.
- Az egyénnél előfordulhat a szerhasználat, de a diagnosztikus kategóriák alapján (DSM-IV, vagy BNO-10) nem minősül függőnek és/vagy a szerfüggőség későbbi kialakulásának egyéni kockázataival szorosan összefüggő jeleit mutatja (például: pszichiátriai zavar, iskolai kudarc, antiszociális magatartás, stb.). A prevenció beavatkozások szempontjából a szerhasználat nem szükséges előfeltétel.
- A célzott prevenciótól a szerabúzus, vagy dependencia kialakulása szempontjából azonosított indikátorok individualizáltabb természete és a szorosabb összefüggés különbözteti meg.
- A kezeléstől az különbözteti meg, hogy a kezelésben való részvételhez egy egyéneknek a DSM-IV, vagy BNO-10 kategóriák alapján teljesíteniük kell a szerabúzus kritériumait.
- A javallott prevenció célja nem feltétlenül a szerhasználat elkezdésének, vagy magának a szerhasználatnak a megelőzése, hanem a függőség kialakulásának megelőzése, a fogyasztás gyakoriságának csökkentése, illetve a „veszélyes” szerhasználat megelőzése (pl. nagyívás helyett mérsékelt fogyasztás).

A második fejezetben a pszichoszociális és egyéni kockázati és protektív tényezőkkel kapcsolatos kutatások eredményeit mutatják be. Külön alfejezetben tárgyalják a pszichoszociális és családi (kortárscsoport, család, társadalmi tevékenységek, magas kockázatú csoportok az iskolában, magas kockázatú csoportok a gyermekvédelemben), valamint az egyéni (gender hatás, személyiség és temperamentum, pszichopatológia, szerhasználattal összefüggő kockázat fejlődési pályája) tényezőket. A fejezet további részében a függőség neurobiológiájának általános bemutatása után az egyes szerek hatásmechanizmusát írják le, majd a pszichiátriai zavarok és a fiatalkori szerabúzus kapcsolatát elemzik, végül szó esik a szerhasználat genetikai hátteréről is.

A harmadik fejezet a fiatalkori szerhasználat pszichiátriai kockázati állapotainak értékeléséhez és kezeléséhez kidolgozott útmutatók és standardok leírását tartalmazza. A bemutatott angol, német és amerikai példák a szorongásos zavarok, a gyermek- és fiatalkori depresszió és a figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) diagnosztikájával és kezelésével foglalkoznak.

A negyedik fejezet a gyakorlatban megvalósított javallott prevenció programokba kíván betekintést nyújtani. Az EMCDDA munkatársai által készített szisztematikus irodalmi áttekintés eredményeként 21 olyan javallott prevenció programot sikerült azonosítani, melyek megfeleltek a programoktól elvárt követelményeknek (jól definiált célcsoport, időtartam és gyakoriságok, valamint értékelés (nem kötelező)). Az áttekintés eredményeit táblázatba foglalva közlik, témák szerint csoportosítva (motivációs beavatkozások, család központú beavatkozások, iskolai beavatkozások, bűnöző és bomlasztó viselkedésű fiatalokra irányuló beavatkozások, egyéb).

Az ötödik fejezet a prevenció beavatkozásokkal és kutatással kapcsolatos etikai kérdéseket tárgyalja, míg az utolsó fejezet összefoglalja a tanulmány megállapításait és ajánlásokat fogalmaz meg a definíciókkal, a kutatással, a programokkal, valamint az etikai és politikai megfontolásokkal kapcsolatban. ■

Az ENSZ Kábítószerügyi Bizottsága 52. Ülése

Egyesült Nemzetek Kábítószerügyi Bizottsága (CND) március közepén tartotta Bécsben 52. ülését. A kétnapos, magas szintű tanácskozás kiegyensúlyozott és átfogó intézkedéseket, az emberi jogok tiszteletben tartását és az egészségügyi ellátás kulcsszerepét hangsúlyozza Politikai Nyilatkozatában és Akciótervében egyaránt.

A Nyilatkozat kiemeli a bizonyítok alapuló beavatkozások fontosságát, a kábítószeres kezelés-ellátás és a rehabilitáció szerves beépítését az egészségügyi ellátásba, és a keresletcsökkentő szolgáltatásokhoz történő hozzáférés biztosítását.

A tanácskozás eredményeként megfogalmazott Akcióterv harminc cselekvési pontot sorol fel hat területen. A kábítószer-függőség elterjedtsége és a kínálati oldal visszaszorítása mellett a pénzmosás, a büntető igazságszolgáltatás együttműködése, a prekursorok és az amfetamin típusú stimulánsok ellenőrzése, valamint az illegális ültetvények felszámolása és alternatívák felmutatása kapott nagyobb hangsúlyt. A dokumentumok elérhetők a UNODC honlapján:

<http://www.unodc.org/unodc/en/commissions/CND/session/52-HLS.html>

Az első regulációra 1909-ben, az ópiummal kapcsolatosan került sor, így a mostani esemény a nemzetközi ellenőrzés évszázados jubileumáról is megemlékezik. A szabályozás történeti fejlődését, az elmúlt száz év történéseinek főbb állomásait mutatja be a UNODC kiadványa, mely az alábbi linkre kattintva érhető el, angol nyelven:

http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Studies/100_Years_of_Drug_Control.pdf ■

Az Európai Bizottság Jelentése az utóbbi tíz év történéseiről a kábítószer-probléma területén

Az elmúlt évtizedben a kábítószerrel kapcsolatos szakpolitikák terén világszerte fejlődés mutatkozott, különösen nemzeti szinteken, mivel az országok egyre inkább igyekeztek segítséget nyújtani a kábítószer-fogyasztóknak, valamint szigorúbb politikát léptettek érvénybe a kábítószer-kereskedőkkel szemben – áll az Európai Bizottság a kábítószer-probléma utóbbi tíz évét felölelő Jelentésében.

A Jelentést az Egyesült Nemzetek Kábítószerügyi Bizottságának (CND) éves ülésének részeként a március közepén Bécsben megrendezésre kerülő találkozóval egy időben tették közzé. A Kábítószerügyi Bizottság ezzel lezárta azt a mérlegelési időszakot, amelyet az ENSZ Közgyűlése a világszintű kábítószer-problémával kapcsolatban elfogadott politikai nyilatkozat végrehajtásának értékelésére vonatkozóan határozott meg a kábítószerokról szóló 1998-as 20. rendkívüli ülészakán (UNGASS).

A Jelentés letölthető az Európai Bizottság honlapjáról:

http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/drugs/studies/doc_drugs_studies_en.htm ■